

Voorstel aan de raad

Nummer: 16

Portefeuille: A. Messelink-Dijkstra
Programma: 6 Sociaal domein
Taakveld: 6.3 Inkomensregelingen

Onderwerp:

A10-Reserve ondersteuning energie en prijsinflatie

Voorgesteld besluit

1. De volgende maatregelen ten behoeve van de uitvoering van het besluit van de raad datum 15 november 2022 over de aanpak in 2023 van armoede/tekorten in de samenleving vast te stellen:
 - a. Een overleeffonds van € 400.000,- beschikbaar te stellen voor de kleinere gesubsidieerde instellingen en (sport)verenigingen;
 - b. Een budget van € 50.000,- beschikbaar te stellen voor voorlichting over mogelijke financiële en aanverwante regelingen, en voor energieadviezen aan ondernemers;
 - c. Een fonds ter grootte van € 450.000,- voor inwoners beschikbaar te stellen;
 - d. Voor stichting Leergeld en Sport & Cultuurfonds elk een bedrag van € 50.000,- te reserveren;
2. Om bij de uitvoering van de maatregelen flexibel te mogen zijn, door de hiervoor beschikbaar gestelde budgetten te kunnen herverdelen op basis van de ontstane behoefte en de Raad hierover te informeren.

Urgentie Raad

Geen urgentie: Er is geen datum waarvoor dit besloten moet zijn door de raad. Voorstel kan in reguliere procedure.

Voorgaande besluitvorming

Besluit raad op basis van amendement A10 - Reserve ondersteuning gestegen energie en prijsinflatie

Inleiding:

Bij de behandeling van de programmabegroting heeft de gemeenteraad op 15 november 2022 een besluit genomen op basis van het amendement A10. Dit besluit vraagt *“uit de Reserve Ontwikkeling Stad (ROS) € 1.000.000,- te beklemmen voor aanpak in 2023 van armoede / tekorten in de samenleving (zoals onder inwoners, ondernemers, instellingen, verenigingen, stichtingen ..) als gevolg van de gestegen energieprijzen en de prijsinflatie.”*

In het kader van de uitvoering van het besluit van de raad worden vier regelingen voorgesteld. Met deze regelingen kan tegemoetgekomen worden aan de kostenstijgingen, ook voor mensen die voor andere regelingen niet (altijd) in aanmerking komen.

De maatregelen zijn voorgelegd aan de maatschappelijke partners MDF, IDO en Humanitas. Zij werken dagelijks met mensen die leven in financieel moeilijke situaties. Zij hebben positief geadviseerd op de voorgestelde maatregelen, zowel op het gebied van impact als op uitvoerbaarheid.

Argumenten:

1.a. Een overleeffonds van € 400.000,- beschikbaar te stellen voor de kleinere gesubsidieerde instellingen en (sport)verenigingen

1.a.1 Met een overleeffbudget kunnen kleine instellingen overleven (€ 250.000,-)

Met deze maatregel beogen we de kleinere instellingen, stichtingen en verenigingen, die te maken hebben met hoge energiekosten en stijgende inflatie, financieel te ondersteunen.

Dit betreft een incidenteel effect op organisatieniveau. Het gaat dan om organisaties die geen of een beperkte reserve hebben en die van algemeen maatschappelijk nut zijn. Organisaties die wel een reserve hebben (veelal de grotere) vallen hier buiten. Voor de grotere organisaties wordt er een apart traject gelopen. Hier volgt een bredere inventarisatie naar de effecten van loon- en prijsstijgingen op de gemeentebegroting.

Bij benadering zou het gaan om ongeveer 50 organisaties die voor deze maatregel in aanmerking kunnen komen. Hoeveel dit er exact zijn, zal de komende tijd uit moeten wijzen. Het lijkt het erop dat de meeste verenigingen met € 5.000,- euro al geholpen zouden zijn, waarmee een budget van € 250.000,- afdoende lijkt. Voor de toekenning denken we aan de volgende kaders, welke nog aangevuld kunnen worden. Hierbij geldt maatwerk en zullen daarvoor ook een hardheidsclausule opnemen om van de criteria af te kunnen wijken.

- De financiële tegemoetkoming is eenmalig en geldt voor 2023
- Geen reserve of max € 5.000,- reserve;
- Betreft een non-profit organisatie, geen ondernemers;
- Aantoonbaar gestegen energiekosten;
- Minimaal 1 jaar een subsidierelatie met de gemeente Lelystad;
- Levensvatbaar na financiële steun
- Zelf ook maatregelen treft aan bv energiebesparing;

1.a.2 Met een overleeffbudget kunnen sportverenigingen overleven (€ 150.000,-)

Van sportverenigingen is er op dit moment van één sportvereniging het signaal ontvangen dat zij te maken heeft met een sterk stijgende energierekening. Andere signalen zijn er niet maar kunnen nog wel komen. Het is dan ook verstandig om hiervoor een budget van 150.000,- te reserveren. Ook hier geldt maatwerk. We denken eraan vergelijkbare criteria als onder 1.a.1 te hanteren.

1.b. Een budget van € 50.000,- beschikbaar te stellen voor voorlichting over mogelijke financiële en aanverwante regelingen, en voor energieadviezen aan ondernemers

1.b.1 Door voorlichting kunnen organisaties kennisnemen van welke landelijke, provinciale en gemeentelijke regelingen die er voor hun beschikbaar zijn, en met energieadviezen kunnen ondernemers verduurzamen.

Landelijk, provinciaal en op gemeentelijk niveau bestaan regelingen en diensten waarmee ondernemers (financieel) ondersteunt en geadviseerd kunnen worden, ook bijvoorbeeld op gebied van

duurzaam ondernemen. Binnen de gemeente Lelystad hebben we voor de begeleiding van ondernemers het Zelfstandigenloket Flevoland (ZLF). Het ZLF helpt ondernemers enerzijds door het geven van extra ondersteuning aan ondernemers in de vorm van energieadvies met betrekking tot verduurzaming, anderzijds door ondernemers te informeren en voor te lichten over mogelijke financiële en aanverwante regelingen. Met dit budget kan ZLF extra ondersteuning bieden

1.c Een fonds ter grootte van € 450.000,- voor inwoners beschikbaar te stellen

1.c.1 Met dit fonds kunnen wij schrijnende financiële situaties voor particulieren voorkomen / oplossen voor de doelgroep die (net) overal buiten de boot valt.

Deze maatregel heeft een incidenteel effect op individueel niveau. Het ontbreekt echter aan harde data om hier een reële inschatting van te maken. De eindafrekening van de energiekosten moet nog komen en de effecten hiervan zullen dan zichtbaar worden. Het is nog onduidelijk hoe rekeningen zullen uitvallen, bij welke huishoudens de klappen het hardst aankomen en dus welke maatschappelijke gevolgen dit heeft.

We stellen voor (na afstemming met de belangrijkste stakeholders MDF, Humanitas en IDO) om de maatregel uit te laten voeren door stichting IDO. IDO heeft in haar huidige aanbod de mogelijkheid voor het aanspreken van een fonds van € 50.000,- dat beschikbaar is gesteld door het Kansfonds. Door de uitvoering bij IDO te beleggen wordt hetgeen al bestaat versterkt en wordt voorkomen dat er in Lelystad twee fondsen met mogelijk verschillende maatwerk afwegingskaders zijn en inwoners kunnen gaan shoppen. IDO bereikt thans een bepaalde doelgroep die we met deze regeling niet voor ogen hebben. Voor de uitvoering zullen we dan ook met IDO in gesprek gaan om dit bijvoorbeeld ook op andere locaties dan de eigen aan te bieden. Hier zijn wel uitvoeringskosten aan verbonden (die we anders ook binnen de ambtelijke organisatie zouden hebben). Ook deze maatregel betreft maatwerk en kan niet zonder kaders. Hiervoor worden door het college nadere beleidsregels opgesteld. De kaders waar nu aan gedacht worden zijn:

- Te gaan werken met het besteedbaar inkomen in plaats van het minimum inkomen. We hanteren daarmee dezelfde criteria als bijvoorbeeld de voedselbank.
- Niet eerder energietoeslag ontvangen.
- Eigen vermogen stellen we gelijk aan hetgeen wordt gehanteerd voor de kwijtschelding belastingen.

1.c.2 Met deze maatregel bereiken we de doelgroep die het nodig heeft

Eerder heeft de gemeenteraad gevraagd wat het betekent wanneer de doelgroep die in aanmerking komt voor de energietoeslag wordt uitgebreid. We hebben uitgezocht wat dit voor effect heeft. Het komt erop neer dat bij uitbreiding van de doelgroep naar 130% van de bijstandsnorm er al € 700.000 tot € 900.00,- nodig is. Dit zou direct een groot gedeelte van het gehele budget aanspreken waardoor er nauwelijks nog iets voor andere groepen valt te doen.

Percentage bijstandsnorm	Totaal aantal huishoudens	Benodigd budget
Tot 120% (huidig beleid)	4823	€ -350.000 - € -100.000
Tot 130%	5694	€ 700.000 – € 900.000
Tot 140%	6844	€ 2.000.000 – € 2.500.000
Tot 150%	9994	€ 5.000.000 – € 7.000.000

Het advies van het college is om niet te werken met het uitbreiden van een inkomensgrens. Naast de hoge kosten, leidt dit direct tot een nieuwe grens waarbij schrijnende situaties buiten de regeling vallen. Met dit fonds wordt geen generiek gekozen groep bedient, maar wordt maatwerk geboden aan de inwoner die er het meest mee geholpen is.

1.d Voor stichting Leergeld en Sport & Cultuurfonds elk een bedrag van € 50.000,- te reserveren;

Voor beide initiatieven bestaat de indruk dat we niet iedereen bereiken die we willen bereiken. In het raadsakkoord is de ambitie uitgesproken om de bekendheid van armoederegelingen te vergroten en hiervoor is budget beschikbaar gesteld. Op het moment dat we investeren op de bekendheid van de regelingen, is de verwachting dat de vraag toe gaat nemen. Een toename van het gebruik van deze regelingen kan gedekt worden uit deze reservering.

1.d.1 Stichting Leergeld (€ 50.000,-)

Door een bedrag van € 50.000 extra te reserveren is de inschatting dat zowel de huidige aanvragen als de extra aanvragen die worden verwacht kunnen worden toegekend. Daarbij geven we stichting Leergeld de ruimte om in 2023 ook ruimer te beoordelen dan de huidige criteria. Stichting Leergeld kan in de loop van 2023 een beroep op dit budget doen wanneer dit nodig blijkt.

1.d.3 Sport & Cultuurfonds (€ 50.000,-)

Sport & Cultuurfonds is al uitgebreid naar volwassenen. Met het signaal van terugloop van leden schatten wij in dat de vraag toeneemt. De terugloop van leden van Sport & Cultuur vinden we ongewenst. Door een bedrag van € 50.000 extra te reserveren is de inschatting dat zowel de huidige aanvragen als de extra aanvragen die worden verwacht kunnen worden toegekend. Daarbij geven we Sport & Cultuurfonds de ruimte om in 2023 ook ruimer te beoordelen dan de huidige criteria. Sport & Cultuurfonds kan in de loop van 2023 een beroep op dit budget doen wanneer dit nodig blijkt

2. Om bij de uitvoering van de maatregelen flexibel te mogen zijn, door de hiervoor beschikbaar gestelde budgetten te kunnen herverdelen op basis van de ontstane behoefte en de Raad hierover te informeren

2.a. Met de mogelijkheid flexibel te zijn, kan er worden geschoven met middelen wanneer een veranderde situatie hierom vraagt.

Wij kunnen ons voorstellen dat gedurende de uitvoering van bovenstaande maatregelen de behoefte tussentijds verschuift. We stellen dan ook voor om te kunnen en mogen schuiven tussen de verschillende budgetten voormaatregelen wanneer een veranderde situatie hierom vraagt.

Kanttekeningen:

1. Incidenteel vs. structureel

Idealiter gaan we uit van structurele effecten maar gezien de urgentie is dit niet altijd mogelijk. Ook is het aannemelijk (maar onvoorspelbaar) dat de prijzen voorlopig niet meer zullen dalen naar het oude prijsniveau. Daarom zullen we volgend jaar weer moeten kijken wat dit betekent voor 2024 en verder. In de lijn van communicatie dient het duidelijk te zijn dat deze maatregelen incidenteel zijn.

2. Extra capaciteit

Verbreden van regelingen die door de gemeente uitgevoerd worden betekent ook een uitbreiding van uitvoeringscapaciteit. We kunnen dit er niet zomaar even bij doen. Om de extra uitvoeringscapaciteit niet ten koste te laten gaan van de vrijgemaakte middelen, onderzoeken we ook naar de mogelijkheden om de dekking voor de uitvoering te bekostigen uit het armoedebestrijd.

3. *Communicatie*

Omdat we niet iedereen bereiken is communicatie van belang. Zoals in het raadsakkoord is opgenomen zal de komende tijd geïnvesteerd worden op het bereiken van de inwoners. We nemen daar alle regelingen in mee, dus ook de regelingen die al in uitvoering zijn. Welk effect dit zal hebben op de beschikbare middelen is op voorhand niet aan te geven.

4. *Van Lelypas naar Stadspas*

Een interessante ontwikkeling betreft de transformatie van de Lelypas naar de Stadspas. Op de Stadspas wordt het mogelijk om een bedrag op de Stadspas te labelen en daardoor uitsluitend besteed kan worden bij de aangesloten bedrijven die aan het label zijn toegekend. Per 1 april verandert de software om dit mogelijk te maken. Wij verkennen dan de mogelijkheden die dit biedt voor de inzet van deze en bestaande regelingen.

Financiën:

Het voorstel van maatregelen is opgebouwd uit onderstaande onderdelen met dekking uit de ROS met daarbij de te verwachten impact.

Impactanalyse

	Budget	Doelgroep	Kosten per unit	Impact
Maatregel 1	€ 400.000,-	50 kleine organisaties, stichtingen en verenigingen	€ 5.000,-	Overleven organisaties
Maatregel 2	€ 50.000,-	Ondernemers	n.v.t.	Ondersteuning / Verduurzaming ondernemers
Maatregel 3	€ 450.000,-	300 tot 800 huishoudens	€ 500,- tot € 1300,-	Schrijnende (financiële) situaties van inwoners voorkomen / oplossen
Maatregel 4	€ 100.000,-	300 tot 750 huishoudens	n.v.t.	Deelname aan onderwijs, sport en cultuur

Vervolg:

In het proces van besluitvorming kunnen we alvast werken aan de voorbereiding van uitvoering en daarmee tijd te winnen. Het gaat daarbij om de volgende uitwerkingen.

1. VB subsidie fonds schrijnende gevallen ter besluitvorming College;
2. Nadere kaders opstellen en publicatie overleeffonds;
3. Communicatieplan gericht op de groepen die we met de maatregelen willen ondersteunen;
4. Het gehele pakket maatregelen zo snel mogelijk gelijktijdig in te laten gaan;
5. Het college zal de raad informeren over de voortgang.

Bijlagen

Bijlage 1. Amendement A10

Lelystad, 10 januari 2023

Het college van de gemeente Lelystad,

de secretaris,

A.N. van den Bergh

**Dit voorstel is digitaal vastgesteld en ondertekend*